

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Zdeňka Kühna, soudkyně Daniely Zemanové a soudce Miloslava Výborného právní věci žalobce: **H. M.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2013, čj. OAM-21/ZA-ZA06-ZA14-2011, vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 61 Az 2/2013, o návrhu na přikázání věci jinému soudu z důvodu vhodnosti,

t a k t o :

Věc vedená u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 61 Az 2/2013 **se nepřikazuje** Krajskému soudu v Hradci Králové.

Odůvodnění:

[1] Žalobou datovanou dnem 29. 4. 2013 a podanou téhož dne u Krajského soudu v Ostravě se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 4. 2013, čj. OAM-21/ZA-ZA06-ZA14-2011, jímž mu nebyla udělena mezinárodní ochrana dle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

[2] Krajský soud v Ostravě přípisem ze dne 5. 11. 2014 předložil spis Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o návrhu žalobce na přikázání věci dle § 9 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), Krajskému soudu v Hradci Králové, a to z důvodu přemístění žalobce do Pobytového střediska Kostelec nad Orlicí.

[3] Žalovaný se k návrhu žalobce vyjádřil tak, že s delegací vhodnou souhlasí z důvodu hospodárnosti řízení.

[4] Z předloženého soudního spisu vyplývá, že žalobce pobýval v době podání žaloby v Pobytovém středisku Havířov spadajícím ve věcech správního soudnictví do soudního obvodu Krajského soudu v Ostravě. V současné době žalobce (již) pobývá v Pobytovém středisku Kostelec nad Orlicí spadajícím ve věcech správního soudnictví do soudního obvodu Krajského soudu v Hradci Králové. Dle soudního spisu žalobce v žalobním řízení trval na nařízení jednání v jeho věci.

[5] Dle § 9 odst. 2 s. ř. s. Nejvyšší správní soud může věc přikázat jinému než místně příslušnému krajskému soudu, je-li to pro rychlost nebo hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu vhodné.

[6] Důvod pro přikázání věci jinému než ze zákona místně příslušnému soudu shledán nebyl.

[7] Jak uvedl Nejvyšší správní soud již ve své předchozí judikatuře (srov. např. usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 4. 2004, čj. Nad 138/2003-26, nebo usnesení ze dne 30. 9. 2003, čj. Nad 97/2003-41, a ze dne 24. 6. 2004, čj. Nad 89/2004-26), k delegaci vhodné nepostačuje sama o sobě změna místa pobytu stěžovatele a jeho nesouhlas s rozhodnutím věci samé bez jednání.

[8] Institut tzv. delegace vhodné představuje průlom do zásady zákonného soudce, vyjádřené v článku 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod tak, že nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci, přičemž příslušnost soudu i soudce stanoví zákon. Místní příslušnost soudu, určenou procesními předpisy, je zapotřebí vnímat jako základní pravidlo, které je promítnutím jisté dělby činnosti uvnitř soudní soustavy mezi jejími jednotlivými články stanovené tak, aby věci byly projednávány tam, kde jsou nejlepší předpoklady pro jejich náležité projednání a rozhodnutí. Proto při rozmanitosti věcí projednávaných soudy jsou kritéria určení místní příslušnosti stanovena různě (vedle bydliště či sídla žalovaného účastníka řízení např. pracoviště; umístění nemovitosti; platební místo; bydliště nezletilého dítěte; tam, kde došlo ke skutečnosti, která zakládá právo na náhradu škody; bydliště navrhovatele ve věcech důchodového pojištění; místo spáchání trestného činu, apod.). V některých případech zákon dokonce stanoví výlučnou místní příslušnost některého soudu a vyjadřuje tím požadavek soustředění agendy určitého druhu na místo, kde jsou např. nejlepší předpoklady pro specializaci soudců.

[9] Případné přikázání věci jinému soudu je výjimkou z tohoto pravidla; je nezbytné ji vykládat restriktivně. Jde o postup nestandardní a mimořádný; znamená upřednostnění některého z více hledisek spoluurčujících kritérium příslušnosti za situace, kdy zákon používá značně neurčitý pojem „vhodnosti pro rychlost a hospodárnost řízení nebo z jiného důležitého důvodu“. Jeho předpokladem je existence takových okolností, které umožní po skutkové stránce spolehlivější a důkladnější posouzení věci jiným než podle zákona místně příslušným soudem, a to včetně požadavku procesní ekonomie. Při posuzování toho, zda jsou dány důvody pro delegaci vhodnou, nelze tedy vycházet pouze z jediného hlediska, nýbrž je nezbytné posuzovat případ komplexně. Přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu představuje rovněž průlom do zásady perpetuatio fori, podle níž jsou pro určení příslušnosti až do skončení řízení rozhodné skutečnosti, které tu byly na počátku řízení.

[10] Pojem hospodárnosti řízení nelze vztahovat pouze k nákladům řízení, které vznikají účastníkům řízení, ale je zapotřebí na něj nahlížet v kontextu celého řízení a především jej vykládat v úzké souvislosti s pojmem rychlosti řízení, jakož i jinými důležitými důvody pro delegaci vhodnou. Přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu s sebou vždy nese vyšší náklady a především řízení protahuje: místně příslušný krajský soud, k němuž byla žaloba podána, a který se s ní již seznámil a učinil přípravné procesní úkony (např. účastníkům řízení rozeslal příslušné výzvy a poučení), musí věc předložit Nejvyššímu správnímu soudu, který věc - jsou-li pro to podmínky - přikáže jinému krajskému soudu, přičemž tento krajský soud opět musí tyto úkony opakovat a seznámit se se spisem, nemluvě o tom, že nějakou dobu potrvá, než přistoupí k projednání

pokračování

a rozhodnutí věci. Zvýšené náklady a nevyhnutelné prodloužení řízení jsou zde patrné již na první pohled. Jestliže by měla být věc delegována jinému než místně příslušnému krajskému soudu vždy, když žadatel o azyl změnil místo svého pobytu tak, že se nachází v obvodu jiného krajského soudu, docházelo by tím k neúměrnému protahování řízení a k možnému zneužívání tohoto postupu k procesním obstrukcím. Navíc by takový postup byl v přímém rozporu s ustanovením § 56 odst. 2 s. ř. s. ukládajícím soudům přednostně mimo pořadí věcí, v jakém k nim došly, vyřizovat věci azylu.

[11] Ani fakt, že s přikázáním věci Krajskému soudu v Hradci Králové vyslovil souhlas žalovaný, není důvodem, který by opodstatňoval vyhovění návrhu (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 6. 2004, čj. Nad 89/2004-27).

[12] Konečně zbývá poukázat na důvody, jimiž svůj návrh podložil sám žalobce, a jež se omezily na stručné sdělení, že žádost podává „ze zdravotních důvodů a kvůli věku“. Žalobcův věk (64 let) sám o sobě žádným zákonným důvodem pro delegaci vhodnou není a jeho zdravotní stav, který by snad výjimečně přikázání věci jinému soudu mohl opodstatňovat, nebyl nikterak popsán, takže žalobce neusnesl v tomto směru ani břemeno tvrzení, natož pak břemeno důkazní. Nad rámec uvedeného lze poznamenat, že podle lékařských zpráv založených ve správním spise byla sice žalobci v minulých letech poskytována lékařská péče, nikdy však nebyl hospitalizován a poslední vyšetření, při němž neudával subjektivní potíže, proběhlo již 2. 4. 2013.

[13] Protože podmínky pro navržené přikázání jinému než místně příslušnému soudu Nejvyšším správním soudem shledány nebyly, bylo rozhodnuto tak, jak je uvedeno ve znění tohoto usnesení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. listopadu 2014

Zdeněk Kühn
předseda senátu